

๑. **ชื่อเรื่อง** : การสร้างเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด
ในพื้นที่เขตยานนาวา

๒. **หลักการและเหตุผล**

สถานการณ์/สภาพปัญหา

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทยที่มีมานานลักษณะและความรุนแรงของปัญหา เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม และปัญหาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยังคงมีแนวโน้มแพร่ระบาดทวีความรุนแรงโดยเฉพาะปัญหาในกลุ่มผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชน และตนเอง เช่น การสูญเสียโอกาสในการศึกษา สุขภาพร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม การสูญเสียอิสรภาพเนื่องจากการกระทำผิด ความสัมพันธ์ในครอบครัวถูกทำลายความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน หรือผลกระทบในระดับประเทศคือ การสูญเสียด้านงบประมาณในการปราบปรามจับกุมคุมขัง รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งนำมาสู่การสูญเสียที่สำคัญคือ การสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีค่าอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต จากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา เทียบกับประชากรทั่วไปในแต่ละช่วงอายุ พบว่าประชากรช่วงอายุ ๑๕ - ๒๕ ปี มีอัตราส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องและบำบัดรักษาเสพติดมากที่สุด คิดเป็น ๕๐.๘ คนต่อประชากร ๑๐๐๐ คน ฉะนั้นเด็กและเยาวชนจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และเมื่อพิจารณาข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ช่วงอายุ ๑๓-๑๙ ปี พบว่าเฉลี่ยโดยรวมสัดส่วนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่เป็นนักเรียน เทียบกับผู้เข้ารับการบำบัดที่ไม่ได้เป็นนักเรียน คิดเป็นอัตราส่วน ๑ ต่อ ๕ ดังนั้นเยาวชนนอกสถานศึกษาจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันให้ห่างไกลจากปัญหาเสพติดซึ่งเยาวชนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เข้าถึงได้ยาก จึงทำให้ไม่ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันที่จะปกป้องตนเองจากปัญหาเสพติดและปัญหาอื่นๆ ได้อย่างเพียงพอ ตลอดจนยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลให้ความช่วยเหลืออย่างชัดเจน ที่ผ่านมามีการดำเนินการเพื่อควบคุมและลดปริมาณยาเสพติดด้วยมาตรการด้านปราบปรามและสกัดกั้นยาเสพติดอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการดำเนินมาตรการบำบัดฟื้นฟูเพื่อควบคุมและลดปริมาณผู้เสพยาเสพติดแล้วก็ตาม แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะยังคงอยู่เนื่องจากยังไม่ได้มีการควบคุมปัญหาอย่างครบวงจร โดยเฉพาะการดำเนินมาตรการป้องกันยาเสพติดเพื่อลดความต้องการยาเสพติดของประชาชนกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงจำเป็นต้องดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ เยาวชนที่อยู่นอกสถานศึกษาซึ่งมีอยู่ประมาณ ๓.๕ ล้านคน ซึ่งหากประชากรกลุ่มนี้ขาดภูมิคุ้มกันยาเสพติดย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรวัยศึกษาต่อเนื่องถึงวัยแรงงานอันจะส่งผลกระทบต่อเนื่องก่อให้เกิดปัญหาตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงสังคมโดยรวม

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเร่งดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เข้มแข็งและยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล พร้อมดูแลเด็กและเยาวชนที่ ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตให้มีโอกาสได้รับการศึกษาและโอกาสการประกอบ

อาชีพเพื่อเสริมสร้างกำลังใจ สร้างทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมไม่หลงผิดเข้าสู่วงจรชีวิตของยาเสพติดเป็นการลดระดับปัญหาเสพติดในระยะยาว

พื้นที่เขตยานนาวา เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยชุมชนหนาแน่น และเป็นศูนย์กลางคมนาคมที่สำคัญ ที่ตั้งทางกายภาพของเขตยานนาวา มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับเขตสาทรและคลองเตย มีถนนจันทร์ คลองช่องนนทรีถนนจันทร์เก่า ถนนนางลิ้นจี่ ถนนเย็นอากาศ ซอยเชื้อเพลิง ๔ (ศรีรุ่ง) และแนวทางรถไฟสายช่องนนทรีเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอพระประแดง (จังหวัดสมุทรปราการ) มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอพระประแดง และเขตราชบุรีบูรณะมีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเส้นแบ่งเขตทิศตะวันตกติดต่อกับเขตบางคอแหลม และเขตสาทร มีถนนรัชดาภิเษกและถนนสาธุประดิษฐ์เป็นเส้นแบ่งเขต มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๖.๖๖๒ ตร.กม. ประชากรรวม ๑๕,๙๒๔ คน มีจำนวนครัวเรือน ๕๐,๗๓๐ หลัง ความหนาแน่นของประชากร ๗,๑๗๑ คน/ตร.กม. แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ แขวง คือ แขวงช่องนนทรีและแขวงบางโพงพาง รวมจำนวนชุมชนจดทะเบียนทั้งสิ้น ๑๘ ชุมชน เป็นชุมชนเมือง ๕ ชุมชน และชุมชนแออัด ๑๓ ชุมชน พื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาล ๓ สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลบางโพงพาง สถานีตำรวจนครบาลทุ่งมหาเมฆ และสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร มีสถานศึกษา รวม ๒๐ แห่ง การศึกษาของประชากรในพื้นที่แบ่งออกได้ ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ประถมศึกษา รวมถึงไม่มีการศึกษา ส่วนหนึ่งของประชากรเป็นเยาวชน มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนตั้งแต่ระดับเล็กน้อย ปานกลาง ถึงขั้นรุนแรง มาตรการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาในส่วนของการเฝ้าระวัง การแจ้งเบาะแสข่าวสารของประชาชนในชุมชน แม้กระทั่งกรรมการชุมชน อาสาสมัครต่างๆ ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังยาเสพติดได้อย่างเต็มที่ จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ยาเสพติดทุกชนิดจะเริ่มใช้ในช่วงเด็กหรือเยาวชนแทบทั้งสิ้น และมีแนวโน้มอายุที่จะเริ่มใช้ยาเสพติดลดลงโดยตลอด ในพฤติกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ผ่านมาเด็กและเยาวชนจะมีพฤติกรรมเสพติดเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันพบว่าในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการค้าด้วย จากเหตุผลหลายประการได้แก่ เพื่อให้สามารถมียาเสพติดไว้เสพ การหาเงินเพื่อไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ รวมทั้งใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือยสนองความต้องการของตนเองจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเยาวชนนอกสถานศึกษาตามนโยบายระดับชาติและนโยบายระดับกรุงเทพมหานคร

นโยบายระดับชาติ

คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่๑๕๖/๒๕๕๗ ลงวันที่๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่องจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “ศอ.ปส.” ทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาระดับชาติ โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการนำนโยบายยุทธศาสตร์

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศอ.ปส.อ.) และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ศอ.ปส.เขต.) โดยนายอำเภอและผู้อำนวยการเขตเป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่รับนโยบาย แนวทาง และแผนงานโครงการที่จังหวัดและกรุงเทพมหานครกำหนดนำไปประสานการปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

กรณีพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร (ศอ.ปส.กทม.) ตั้งคณะทำงานคุ้มครองและพัฒนาเยาวชนนอกสถานศึกษาขึ้นประกอบด้วย หน่วยงานในสังกัดกทม. ที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักพัฒนาสังคม สำนักอนามัย สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมให้สำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต สืบหาข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษา จัดตั้ง และบริหารจัดการศูนย์เยาวชนระดับพื้นที่ เขตละ ๑ ศูนย์

นโยบายระดับกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง

๑. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

ด้านที่ ๑ มหานครแห่งความปลอดภัย

มิติที่ ๑.๒ ปลอดภัยจากอาชญากรรมและยาเสพติด

เป้าหมายที่ ๑.๒.๒ เด็กและเยาวชนไม่เสพยาเสพติด ผู้เสพยาทุกคนเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีมาตรฐานและมีความเหมาะสม

เป้าประสงค์ : ชาวกรุงเทพมหานคร มีความมั่นใจในการจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเนื่องมาจากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด อักคิภัย และอุทกภัยจัดตั้งอาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังภัยและยาเสพติด เสริมความปลอดภัยของทุกชุมชน

๒. มติที่ประชุมคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แจ้งแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในเยาวชนนอกสถานศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชน อายุ ๖ – ๒๕ ปี ที่ไม่ได้เรียนอยู่ในสถานศึกษา เทร็ดเตร่หรือจับกลุ่มอยู่ในชุมชนกรุงเทพมหานครซึ่งอยู่ในชุมชนแออัดที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวน ๗๓๐ ชุมชน กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการคือ

๒.๑ จัดตั้งคณะทำงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒.๒ สืบหาข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษา เพื่อจำแนกสำหรับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้เป็นอย่างเหมาะสม

๒.๓ ประสาน/บูรณาการ/ระดมความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อจัดกิจกรรมและดูแลช่วยเหลือเยาวชนนอกสถานศึกษา

การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ของสำนักงานเขตยานนาวา

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขตยานนาวา (ศป.ปส.เขต) ร่วมด้วยหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเขต ร่วมเป็น

กรรมการโดยมีฝ่ายปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ร่วมกันกำหนดกรอบ แนวทาง และการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยครอบคลุมทั้งในด้านการปราบปรามผู้ค้า/ผู้ผลิต การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน สถาน ประกอบการ สถานศึกษา การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ /ผู้ติดยาเสพติด รวมไปถึงการ สร้างระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตยานนาวาทั้งนี้การปฏิบัติการภายใต้นโยบาย ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดระดับชาติ และระดับกรุงเทพมหานคร

๓. วัตถุประสงค์ :

- ๓.๑ เพื่อสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาในพื้นที่เขตยานนาวา
- ๓.๒ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาในพื้นที่เขตยานนาวาได้มีส่วนร่วมในการป้องกันเฝ้าระวังภัยและแก้ไขปัญหาเสพติด

๔. เป้าหมาย :

เด็กและเยาวชนอายุ ๖-๒๕ ปี ในชุมชนพื้นที่เขตยานนาวา ๑๘ ชุมชน ที่ไม่ได้เรียนอยู่ในสถานศึกษา และมีพฤติกรรมเสี่ยง มั่วสุม เร่ร่อน เสพยาเสพติด เที่ยวเตร่ ซิ่งรถ และเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาเป็นเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษาป้องกันยาเสพติดในพื้นที่เขตยานนาวา ๑ เครือข่าย ภายในระยะเวลา ๒ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๒) และดำเนินการติดตามติดตามต่อไปอย่างต่อเนื่อง พร้อมขยายเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่เขตยานนาวา

๑. สร้างเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษาป้องกันยาเสพติดในพื้นที่เขตยานนาวา จำนวน ๑ เครือข่าย
๒. เสริมสร้างความรู้เรื่องการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังภัยและแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับเยาวชนนอกสถานศึกษาในพื้นที่เขตยานนาวา
๓. เยาวชนนอกสถานศึกษาร้อยละ ๙๐ มีความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปป้องกันตนเองและชุมชนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

ทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCORB ของกูลิค และ เออร์วิกค์ ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่างๆเอาไว้ในหนังสือ ชื่อ “Paper on the Science of Administration” โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCORB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร ๗ กระบวนการคือ

๑. Planning (การวางแผน) เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

๓. Staffing (การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

๔. Directing (การอำนวยการ) เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

๕. Coordinating (การประสานงาน) เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆของกระบวนการทำงานให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

๖. Reporting (การรายงาน) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยมีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

๗. Budgeting (การงบประมาณ) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

โครงสร้างของ PDCA ประกอบด้วย

๑. Plan การวางแผน ด้วยการจัดทำคำสั่งคณะทำงานยาวชนนอกสถานศึกษา/ประชุมแจ้งเจ้าหน้าที่/เขียนแผนงาน/จัดเตรียมทีมงาน/จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง/ประชาสัมพันธ์กลุ่มเป้าหมาย

๒. DO การปฏิบัติตามแผน จัดอบรมหลักสูตรการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดเยาวชนนอกสถานศึกษา

๓. Check การตรวจสอบ จัดตั้งเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษา/พัฒนาเครือข่าย

๔. Action การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ การปรับปรุงเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษา/ปรับปรุงกิจกรรมการดำเนินงาน

หลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับต่างๆทางการจัดการ บริหาร และทางการเมือง การมีส่วนร่วม หมายถึง การ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็ก หรือสังคมขนาดใหญ่ ได้มีส่วนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ต่อสังคมนั้นๆ อันได้แก่

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การพิจารณาปัญหา การตั้ง นโยบาย การตัดสินใจ ประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาประชาชาติและการประเมินความต้องการของ สังคมนั้นๆ การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยเหลือกัน ตั้งแต่ การวางแผน การบริหารงบประมาณ การดำเนินการ และการติดตามและประเมินผล ดังนั้น ผลสำเร็จของการ พัฒนาจึงขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแข็งขัน โดยประชาชน การมีส่วนร่วม ของประชาชน (Public Participation) คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ แท้จริง จึงหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถ ของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการ ดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมและการตัดสินใจต่างๆ รูปแบบของการมีส่วนร่วม การที่ประชาชนภายในพื้นที่มีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคมหรือชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุน ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหานั้น จำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อมๆ กันในทุกระดับ ต้องระดมทุกองค์ประกอบในสังคม โดยเฉพาะชุมชน เพื่อเสริมสร้างความ เป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ ดำเนินอยู่โดยทั่วไป สามารถสรุปได้เป็น ๔ รูปแบบ คือ

๑. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นการ ได้รับ แจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อน ที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

๒. การปรึกษาหารือ (Public Consultation)

เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือ ระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

๓. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจ ในการทำโครงการ หรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวที สาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่

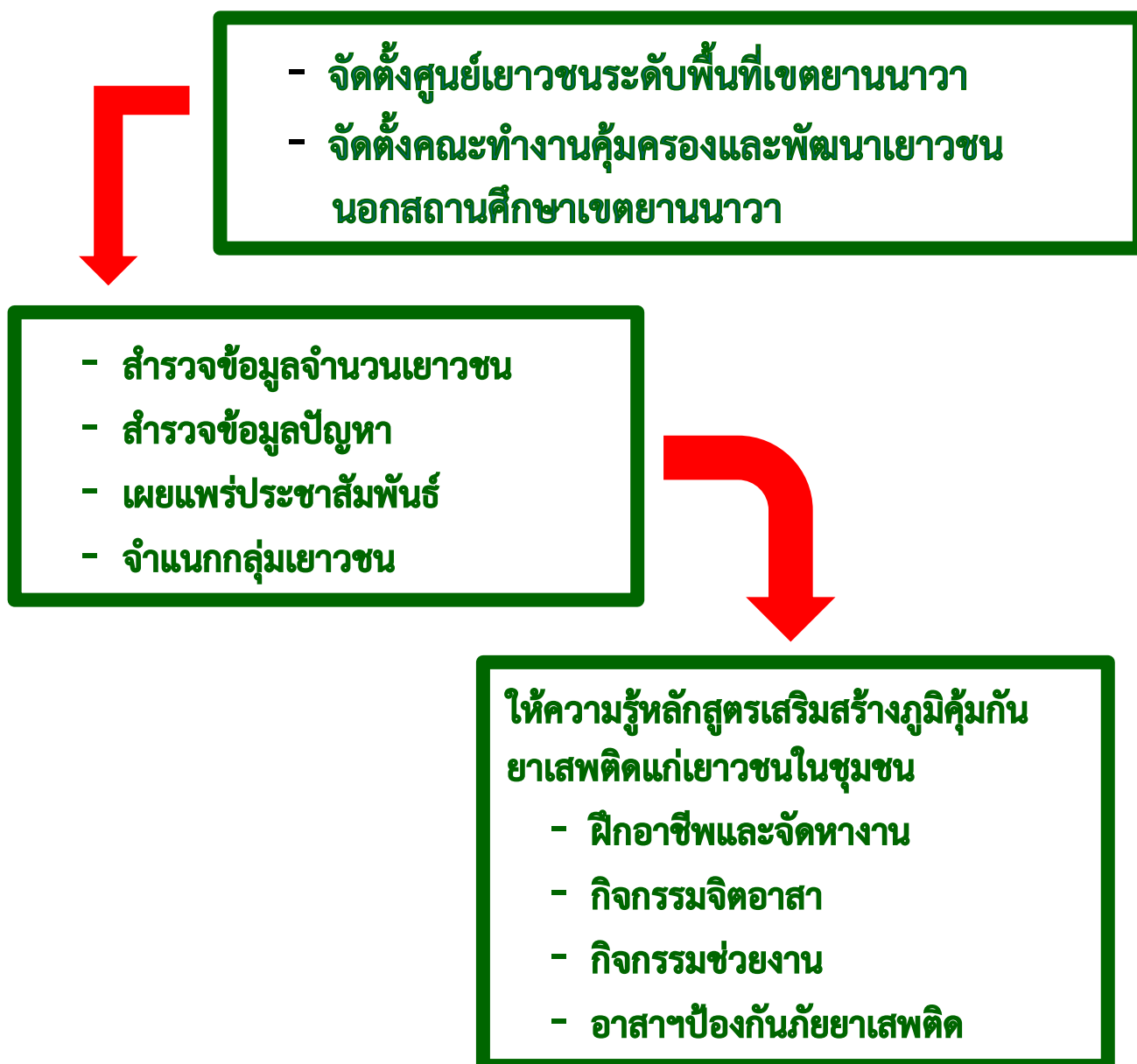
๔. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ลักษณะที่สำคัญมีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา มี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงาน

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมในการนำข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชน ไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมาย สิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้าง แรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น ต้องอาศัย กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือ แลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้น กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมใน กระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของ สังคมและประเทศชาติได้

๖.กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

๖.๑ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเยาวชนนอกสถานศึกษาสำนักงานเขตยานนาวา

๖.๒ สืบหาข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษา

๖.๓ การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนนอกสถานศึกษาในพื้นที่เขตยานนาวานั้น ได้นำหลักสูตรการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่เยาวชนในชุมชน ของสำนักงานป้องกันและบำบัดยาเสพติด สำนักอนามัย โดยดำเนินการตามขั้นตอนและมีผลการศึกษาดังนี้

- ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนนี้สามารถแบ่งกิจกรรมออกเป็น ๒ ส่วนได้แก่
  - ส่วนที่ ๑ หลักสูตรการอบรมซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาในการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนนอกสถานศึกษาโดยมีบุคคลากรต่างๆในพื้นที่เช่น ตำรวจ ทหาร พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่คุมประพฤติ นักพัฒนาสังคม และคณะกรรมการชุมชน ร่วมเป็นวิทยากร โดยใช้เนื้อหาหลักสูตร เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนนอกสถานศึกษา เพื่อให้ลดหรือเลิกพฤติกรรมที่เป็นการข้องเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติต่อยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่เข้าอบรมเสียใหม่ จากความคิดความเข้าใจแบบเดิมที่มีเพื่อให้เยาวชนสามารถอยู่ร่วมกับคนในชุมชนและสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองอย่างถาวร โดยผ่านกิจกรรมต่างๆเช่น การศึกษาดูงาน ที่สำนักงานคุมประพฤติ สถานบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด บ้านพิชิตใจ ประเวศ

ส่วนที่ ๒ การค้นหาผู้เข้าร่วมอบรม การอบรมในครั้งนี้ได้มีการกำหนดคุณลักษณะ ของผู้เข้าร่วมการอบรมคือจะต้องเป็นเยาวชนนอกสถานศึกษาเยาวชนในพื้นที่ ๑๘ ชุมชนในเขตยานนาวา ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาและเยาวชนเหล่านั้น มีพฤติกรรมเสี่ยงเสพยาเสพติด

- ขั้นดำเนินการกิจกรรมอบรมเยาวชนนอกสถานศึกษา ได้นำหลักสูตรการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่เยาวชนในชุมชนของสำนักงานป้องกันและบำบัดยาเสพติด สำนักอนามัย เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสื่อสารความรู้ความเข้าใจ และทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนนอกสถานศึกษา
- ขั้นนำไปใช้ในการติดตามเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติดเพื่อติดตามเยาวชนเครือข่ายป้องกันยาเสพติดภายหลังการอบรมเป็นเวลา ๓๐ วัน ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือคณะกรรมการชุมชน นักพัฒนาสังคม ในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ลำดับ ขั้นตอน	รายละเอียดการ ดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ											งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ		
		พ.ศ. ๒๕๖๐			พ.ศ. ๒๕๖๑											
		ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค			ก.ย	
๓.	<p>หลักสูตรเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่ เยาวชนในชุมชน</p> <p>-ฝึกอาชีพและจัดหางาน</p> <p>-กิจกรรมจิตอาสาแสดง พลังต่อต้านยาเสพติด</p> <p>-จัดแข่งขันกีฬา/ กิจกรรมนันทนาการ</p> <p>-กิจกรรมช่วยงาน อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน</p> <p>-กิจกรรมช่วยงาน อาสาสมัครป้องกันภัย และยาเสพติด</p>						←→		→						งบอุดหนุน รัฐบาล	ฝ่ายพัฒนา ชุมชน

๗. การดำเนินการระยะเวลา

ตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๖๐ – กันยายน ๒๕๖๑ และดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง

๘. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณประจำปี ๒๕๖๐ งบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ และขอจัดสรรจากงบกลางกรุงเทพมหานคร รวมทั้งงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาล

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต(Out put) คือมีเครือข่ายเยาวชนนอกสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตยานนาวา ๑ เครือข่าย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Out come) คือเยาวชนนอกสถานศึกษาเขตยานนาวามีส่วนร่วมในการ ป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติด

๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือ ที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล (สำเร็จ)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดผลผลิต (Out put)

- คณะทำงานศูนย์คุ้มครองและพัฒนาเยาวชนนอกสถานศึกษาเขตยานนาวา ตรวจสอบข้อมูลสภาพปัญหาของเยาวชนนอกสถานศึกษาในชุมชนเขตยานนาวาจำนวน ๑๘ ชุมชน และดำเนินกิจกรรมพัฒนาเยาวชนตามแผนปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครบทุกชุมชนภายในเดือน กันยายน ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Out come)

- จำนวนเยาวชนนอกสถานศึกษาได้รับการพัฒนา มีการจัดตั้งเครือข่ายเข้าสู่ระบบการศึกษาเข้ารับการฝึกอาชีพได้รับการช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมในด้านต่างๆไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐
- การแพร่ระบาดของยาเสพติดและจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดในเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง ๖-๒๕ ปี ในพื้นที่เขตยานนาวาลดลง

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

- คณะทำงานศูนย์คุ้มครองและพัฒนาเยาวชนนอกสถานศึกษาเขตยานนาวา จัดประชุมประเมินผลและสรุปผลการปฏิบัติงานทุก ๓-๖ เดือน
- เก็บสถิติข้อมูลจากใบลงทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรม
- ข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA)
- ข้อมูลของสำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กทม.และข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร. ปปส.กทม.

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ควรมีการติดตามดูแลคุ้มครองช่วยเหลือและพัฒนาเยาวชนนอกสถานศึกษา ด้วยความเสียสละเวลาและควรดำเนินการอย่างใกล้ชิด เข้าถึงเยาวชนนอกสถานศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อให้เยาวชนพ้นจากสภาวะปัญหาที่เกิด

๑๐.๒ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างต่อเนื่อง
เร่งด่วน ตรงตามกรอบระยะเวลาปฏิบัติงาน และแผนการดำเนินงาน

๑๐.๓ ควรเพิ่มบุคลากรเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้านยาเสพติด เพื่อความต่อเนื่อง เพราะนโยบายอื่นๆที่
มีมากเกินไป ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน และการขับเคลื่อนงานด้านยาเสพติดไม่ต่อเนื่อง